

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie Justitie & Veiligheid
Per email

datum	: 26 april 2018	contact	: drs. Tessa Maas
uw brief van	:	e-mail	: t.maas@knb.nl
uw kenmerk	:	telefoon	: 070-330 7122
ons kenmerk	: 3407/TM		
betreft	: Inbreng AO Personen- en familierecht 16 mei a.s.		

Geachte leden van de Commissie J&V,

Het AO Personen- en familierecht op 16 mei a.s. is voor de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) aanleiding om u te informeren over een aantal ontwikkelingen in het notariaat.

Aanpak complexe scheidingen

Vanuit de preventieve taak van de notaris ziet het notariaat in het kader van complexe scheidingen goede mogelijkheden in premarital mediation. Dan praten stellen voordat ze gaan trouwen of samenwonen over een aantal essentiële zaken als verdeling arbeid en zorg en de verdeling van de verantwoordelijkheid voor het inkomen of de verdeling van een erfenis. Door als aanstaande huwelijkspartners na te denken over dit soort vragen en hierover afspraken te maken, wordt veel ellende voorkomen. Om deze vorm van mediation aantrekkelijk en toegankelijk te maken, zouden de kosten van premarital mediation wellicht fiscaal aftrekbaar kunnen worden gemaakt.

Een ander middel in de preventie van complexe scheidingen is het opnemen van een anti-vechtscheidingsclausule in huwelijkse voorwaarden of een samenlevingscontract. In die clausule spreken stellen af hoe ze met elkaar omgaan als het tussen hen op een scheiding uitdraait. Bijvoorbeeld over hoe ze met elkaar communiceren en binnen welke termijnen ze op berichten en documenten over de scheiding moeten reageren. De anti-vechtscheidingsclausule is er voor paren met en zonder kinderen.

Levenstestament

Een andere ontwikkeling in het personen- en familierecht is de toenemende vraag naar het levenstestament. Het totaal aantal geregistreerde levenstestamenten was in 2015 101.300, in 2016 117.200 en in 2017 112.100.

In een levenstestament leggen mensen vast wie hun belangen behartigt wanneer zij daar zelf niet meer toe in staat zijn. Steeds meer mensen weten de weg naar de notaris te vinden om hun levenstestament te laten opmaken. Het levenstestament biedt de mogelijkheid om de regie te houden over het leven, ook als iemand zelf niet meer in staat is te handelen vanwege ziekte of als gevolg van een ongeval.

In een levenstestament geeft iemand een volmacht aan een persoon in wie hij of zij het volste vertrouwen heeft. Deze vertrouwenspersoon mag in zijn of haar naam bepaalde financiële handelingen verrichten, bijvoorbeeld het regelen van bankzaken en het doen van belastingaangifte. Daarnaast kan in het levenstestament worden vastgelegd wat er in bepaalde situaties moet gebeuren. Zoals wel of niet behandelen bij ziekte en wensen ten aanzien van het levenseinde. Het levenstestament biedt ook ruimte voor hele praktische

zaken, zoals de verzorging van huisdieren en wensen over het behouden van een sociaal leven.

Om te toetsen of iemand een levenstestament mag laten opstellen, toetst de notaris of iemand wilsbekwaam is of niet. De KNB heeft hiervoor een stappenplan ontwikkeld. Bij twijfel over de wilsbekwaamheid vraagt de notaris een VIA-arts (Vereniging van Indicerende en adviserende Artsen) om de wils(on)bekwaamheid te beoordelen. Deze toets kost ongeveer € 300 en dat is een drempel om advies te vragen. Om dit voor te zijn zet de KNB in haar voorlichting daarom juist in op tijdig de zaken regelen. Mensen wachten soms te lang waardoor ze bijvoorbeeld in een vergevorderd stadium van dementie zijn waardoor het niet meer mogelijk is om een notariële akte te laten opstellen.

Verduidelijking van de eisen aan een levenstestament zijn nodig, getuige een recente uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. Een mevrouw verloor haar bijstandsuitkering omdat zij een algemene volmacht had gekregen van haar moeder. Omdat in het levenstestament ook een algemene volmacht zit, zou die uitspraak betekenen dat iemand die een bijstandsuitkering heeft, zijn of haar ouders niet kan helpen die niet meer voor zichzelf kunnen zorgen. Omdat het levenstestament juist is bedoeld om financieel misbruik te voorkomen, kan de KNB deze uitspraak niet plaatsen. Je mag namelijk als gevolmachtigde de volmacht alleen gebruiken in het belang van de volmachtgever en dat betekent dat je juist niet geld van de volmachtgever aan jezelf kunt geven.

De KNB vindt een recente oproep van minister Dekker onverstandig. In een brief aan de Kamer over vermiste personen¹ schrijft Dekker dat iedereen voor het geval van vermissing een onderhandse volmacht zou moeten tekenen. De achterblijvende partner kan dan tijdens een vermissing financiële zaken afhandelen namens de vermiste. Die oproep is onverstandig gezien de ervaringen met misbruik van dergelijke onderhandse volmachten; beter is een levenstestament omdat je daarin regelingen kunt treffen om dat misbruik te voorkomen.

Mochten er vragen zijn over deze brief, dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Nick van Buitenen', is shown within a light blue rectangular box.

Mr. Nick van Buitenen
Voorzitter KNB

¹ TK 33 552/44, 13 maart 2018